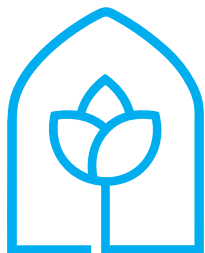

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طلوع بهار معنوی

(دستورات و شرح فرازهایی از ادعیه ماه رجب)

مؤلف: حسین علیپور

ناشر: انتشارات راه فطرت

نوبت چاپ: اول، پاییز ۱۴۰۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: اعتماد قم

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۹۲۴-۳-۰

نشانی: قم، بلوار توحید، کوچه یک، فرعی یک، پلاک ۳

مرکز پخش: ۰۲۵۳۸۷۴۲۹۹۴ - ۰۹۹۳۴۴۴۴۵۷۳

تارفا: www.Rahefetrat.com

پست الکترونیکی: info@rahefetrat.com

شناسه فضای مجازی: @RaheFetrat

سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۰ ۸۶۶۶ ۷۲

عنوان و نام پدیدآور: طلوع بهار معنوی: (دستورات و شرح فرازهایی از ادعیه ماه رجب)/مؤلف [صحیح: گردآورنده]

گردآورنده: حسین علیپور

مشخصات نشر: قم: راه فطرت، ۱۴۰۴.

مشخصات ظاهری: ۱۷۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۹۲۴-۳-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا

عنوان دیگر: دستورات و شرح فرازهایی از ادعیه ماه رجب.

موضوع: دعاها ماه رجب

Prayers of Rajab*

اعمال الشهور

Monthly prayers*

دعاها

رده بندی کنگره: BPT۷۰

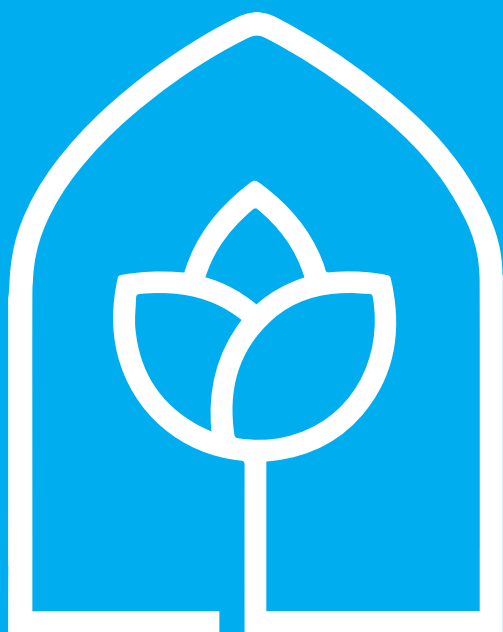
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۷۷۴

شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۳۳۶۲۹۷

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

طُلُوعِ مَعْرِسِ نَوِي

دستورات و شرح فِسر از یابی از اَدْعِیَّه ماهِ رَجَبِ

فهرست

✽ بخش اول ◉ اهمیت و دستورات عمومی بهار معنوی ✽

- ۱۹..... اهمیت زمان و ویژگی های ماه های قمری
- ۲۱..... ویژگی های بهار طبیعت و بهار معنوی
- ۲۲..... جایگاه ماه رجب، شعبان و رمضان برای تزکیه نفس و بازگشت به فطرت توحیدی
- ۲۳..... اهمیت ایام ماه رجب
- ۲۵..... نقش محدودیت زمانی در غلبه بر ضعف اراده و تقویت همت پایدار
- ۲۶..... اثر توجه به خلقت حقیقت باطنی خود در ایام خاص
- ۲۸..... اعمال محوری در بهار معنوی
- ۲۹..... کشف اسرار ساعات و ایام خاص از مضامین ادعیه
- ۳۱..... تدبیر عمیق و تغذیه روحی در دعاها، به جای خواندن بدون توجه و خشک
- ۳۳..... نقش اعمال و ادعیه بهار معنوی در لطافت روح
- ۳۴..... هدایت ادعیه به توحید ناب بر اساس استعدادها
- ۳۵..... جایگاه روزه در بهار معنوی

• طلوع بهار معنوی / دستورات و شرح فرازهایی از ادعیه ماه رجب •

- دستور العمل های عملی بزرگان در ایام بهار معنوی ۳۶
- ✚ مبارزه منظم و هدف مند حداقل با یک رذيله ۳۶
- ✚ دقت و اهتمام بیشتر در برنامه های تربیتی و سلوکی ۳۷
- ✚ توجه و تدبیر مستمر در ادعیه ۳۷
- ✚ توصیه به مطالعه کتاب نور هدایت از آیت الله سعادت پرور رحمته الله علیه ۳۸
- شگفتی های تربیت نفس توسط اهل بیت علیهم السلام ۳۹

✚ بخش دوم ◉ شرح دعای هر روز ماه رجب ✚

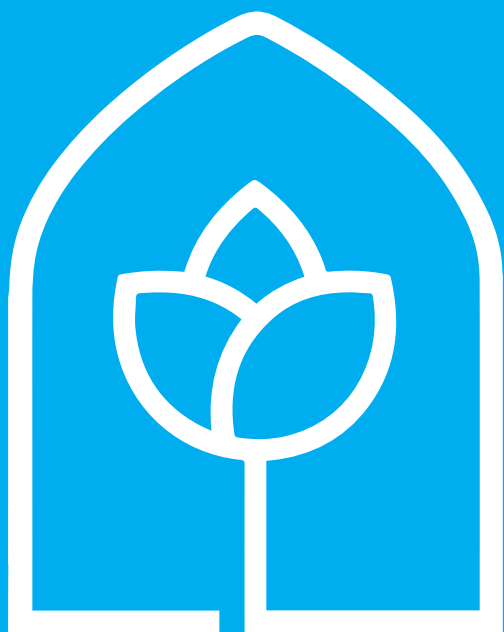
- ﴿يَا مَنْ أَرْجُوهُ لِكُلِّ خَيْرٍ﴾ ۴۵
- ✚ معنای خیر و شر ۴۵
- ✚ تفسیر توحیدی شر در سوره فلق ۵۱
- ﴿يَا مَنْ يُعْطِي الْكَثِيرَ بِالْقَلِيلِ﴾ ۵۳
- ✚ کثیر بودن عنایت خدا ۵۳
- ✚ نگرش توحیدی به عطای خداوند ۵۴
- ✚ علت محدود بودن تعداد افراد در مسیر توحید ۵۸
- ﴿أَعْطِنِي بِمَسْأَلَتِي إِيَّاكَ﴾ ۵۹
- ✚ مفهوم خیر دنیا و خیر آخرت ۵۹
- ✚ رابطه بین خیر و شر دنیا و آخرت در قرآن ۶۰
- ✚ ارتباط جدی زندگی دنیا و آخرت ۶۷
- ﴿فَإِنَّهُ غَيْرُ مَنْقُوصٍ مَّا أُعْطِيتَ ...﴾ ۶۹
- ✚ درخواست کمال مطلق از درگاه احدیت ۶۹

۷۵.....	﴿﴾ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ...
۷۵.....	✽ تربیت عالم با صفات جمال و جلال خداوند
۷۵.....	✽ دیدگاه توحیدی در مالکیت مطلق الهی
✽ بخش سوّم ۵ شرح دعای امام صادق علیه السلام در ماه رجب ✽	
۸۱.....	﴿﴾ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ صَبْرَ الشَّاكِرِينَ
۸۱.....	✽ فهم شیرینی بلا در عین سختی آن
۸۴.....	✽ ایجاد روحیه و لذت صبر در برابر مشکلات
۸۵.....	✽ معنای واقعی صبر و آثار شیرین آن
۸۷.....	○ آثار صبر همراه با شکر
۸۹.....	○ رشد ظرفیت انسان در پرتو صبر برای رضای الهی
۹۰.....	✽ خاصیت صبر شاکرین، خوف از انحراف
۹۵.....	✽ رابطه فطرت، عبودیت و یقین
۹۶.....	✽ خوف از دقیق بودن قوانین الهی
۹۸.....	✽ مراقبه دقیق و کنترل اعمال، بر اثر خوف
۹۹.....	○ دوری از محرمات، پرترازا انجام حسنات
۱۰۱.....	✽ آثار عبودیت همراه با یقین
۱۰۲.....	✽ لزوم بهره‌مندی از ماه رجب در رسیدن به یقین
۱۰۳.....	﴿﴾ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ
۱۰۳.....	✽ فقر و ذلت کامل در برابر خداوند
۱۰۴.....	✽ حذف «منیت» و عبودیت در برابر عظمت الهی

بخش چهارم • شرح توقیع ناحیه مقدسه در ماه رجب

- مقدمه؛ رابطه بین توحید و ولایت در توقیع ناحیه مقدسه ۱۱۳
- ✚ امام شناسی؛ دروازه رسیدن به توحید حقیقی ۱۱۳
- ﷻ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَعَانِي ۱۱۷
- ✚ صاحبان امر الهی؛ امینان اسرار توحیدی ۱۱۷
- ✚ رابطه موجودات با وجود ۱۱۷
- ✚ حقیقت ولایت در نظام آفرینش ۱۲۰
- غیب در مقابل ظاهر ۱۲۰
- حقیقت غیبیه یا مقام احدیت ۱۲۱
- ولایت، نزدیک ترین چیز به حقیقت غیبیه ۱۲۱
- ✚ حقیقت ولایت معصومین (علیهم السلام) ۱۲۵
- اولین انعکاس ولایت معصوم (علیه السلام) در ولی فقیه ۱۲۷
- اتصال با ولایت، قانون مبنایی نظام آفرینش ۱۲۸
- ضرورت تربیت نفس برای معرفت به ولایت ۱۲۹
- ✚ معصومین (علیهم السلام)، علنی کننده صفات خداوند ۱۳۰
- ✚ تطبیق حقیقت ولایت بر معصومین (علیهم السلام) ۱۳۲
- ﷻ أَسْأَلُكَ بِمَا نَطَقَ فِيهِمْ مِنْ مَشِيَّتِكَ ۱۳۷
- ✚ گویاشدن مشیت الهی از طریق معصومین (علیهم السلام) ۱۳۷
- ✚ معنای کلمه ۱۳۷
- ✚ ظهور عالم وجود به وسیله کلمه الله ۱۴۰

درجات مختلف موجودات	۱۴۱
خواص خاص هر موجود	۱۴۲
ولایت؛ معدن کلمات	۱۴۳
ولایت؛ رکن توحید	۱۴۵
لَا فَرْقَ بَيْنَكَ وَبَيْنَهَا إِلَّا	۱۴۷
عبد بودن معصومین (علیهم السلام)؛ فرق آن ها با خدا	۱۴۷
ضرورت توجه به حقیقت ولایت فقیه	۱۵۰
أَعْضَادُ وَأَشْهَادُ وَمُنَاةٌ	۱۵۲
رسیدن به ولایت، راه رسیدن به خدا	۱۵۲
يَا مُفَرِّقَا بَيْنَ التَّوَرِّ وَاللَّذِيحُورِ	۱۵۵
توجه ودقت در حقایق توحید	۱۵۵
نقش لطافت روح و تربیت نفس در فهم حقایق توحیدی	۱۵۹
فرق بین نور و تاریکی در حقایق لطیف	۱۵۹
فرق بین ماهیت ها و نسبت شان با وجود	۱۶۰
ظهور ماهیت ها و معانی با وجود انسان	۱۶۲
محال بودن موصوف بدون ذات	۱۶۵
حَادَّ كُلِّ مَحْدُودٍ	۱۶۷
دیدن حادّ همراه با محدود در نگاه توحیدی	۱۶۷
نگاه توحیدی به مشاهده، موجود و معدود	۱۷۰
نکته پایانی	۱۷۱
کتابنامه	۱۷۵

پیشگفتار

«ماه رجب، بهار عبادت و تضرع و توسل الی الله است. این ایام عبادت را - این ماه رجب را، ماه شعبان را و بالاتر، ماه رمضان را - دست کم نباید گرفت»^۱.

ماه رجب، آغاز دوره‌ای است که در معارف اهل بیت علیهم‌السلام از آن به فرصت ویژه برای تجدید عهد با خداوند، مراقبت از نفس و تمرین عبودیت یاد شده است. از این رو، بسیاری از اهل علم و سلوک، رجب را «سرآغاز بهار معنوی» نامیده‌اند؛ بهاری که در آن، دل انسان آمادگی بیشتری برای پذیرش نور، فهم معارف الهی، تقویت روح بندگی و ورود به ماه شعبان و رمضان پیدا می‌کند. اهمیت این ماه تنها در فضیلت‌های عبادی آن نیست، بلکه در ایجاد ظرفیت تربیتی و تحولی آن است؛ ظرفیتی که اگر فرد با آگاهی و برنامه‌ریزی از آن بهره‌برد، می‌تواند زمینه ساز دگرگونی‌های جدی در زندگی معنوی او باشد.

۱. بیانات امام خامنه‌ای رحمته‌الله در دیدار اقشار مختلف مردم به مناسبت میلاد حضرت علی علیه‌السلام
<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=۳۵۳۱> قابل مشاهده در ۱۳۸۷/۴/۲۶

این کتاب با درک همین جایگاه، تلاش دارد مسیر استفاده از این فرصت را روشن کند و مجموعه‌ای از معارف، شرح‌ها و نکات راهگشا را در اختیار خواننده قرار دهد. هدف، آمادگی برای مسیری که در آن، انسان به جای بسنده کردن به انجام ظاهری اعمال، به معانی آن‌ها نزدیک شود و از ارتباط میان دعا، عمل، معرفت و تربیت غافل نماند. در این نگاه، ماه رجب نه صرفاً یک تقویم عبادی، بلکه یک دوره آموزشی و تربیتی است که ساختار و محتوای آن در معارف اهل بیت علیهم‌السلام تبیین شده است.

امام خامنه‌ای علیه‌السلام هم به خواندن ادعیه همراه با تدبیر در این ماه توصیه‌های مکرر و فراوانی دارند؛ معظم‌له در این باره می‌فرمایند:

«ماه رجب از لحاظ ذکر و دعا جزو بهترین ماه‌ها است، خیلی ماه خوبی است... برادرها! دعا بخوانید؛ بزرگ‌ترها! وادار کنید بچه‌ها دعا بخوانند. این دعا‌های ماه رجب را بخوانید؛ این دعای «یا مَنْ أَرْجُوهُ لِكُلِّ خَيْرٍ» را با توجه به معنا بعد از هر نماز بخوانید؛ «یا مَنْ يَمْلِكُ حَوَائِجَ السَّائِلِينَ» را بخوانید؛ «خَابَ الْوَافِدُونَ عَلَى غَيْرِكَ» را بخوانید. این دعا‌های ماه رجب بسیار اهمیت دارد و ارزش دارد: اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ بِمَعَانِیْ جَمِیْعٍ مَا یَدْعُوْكَ بِهٖ وَاِلَآهَ اَمْرِكَ؛ اینها دعا‌هایی است که دل انسان را شاد می‌کند، متوجه به خدا می‌کند؛ اینها را بخوانید»^۱.

بخش نخست کتاب درباره اهمیت بهار معنوی و جایگاه تربیتی

۱. حسینی خامنه‌ای، سیدعلی، تفسیر سورة جمعه، ص ۱۵۸

ماه رجب است. در این بخش ابتدا مفهوم «زمان خاص» و تأثیر آن بر نفس انسان بررسی می‌شود و نشان داده می‌شود که چرا برخی ایام از نظر تربیتی ظرفیت بیشتری دارند. سپس با استناد به آموزه‌های روایی، اعمال عمومی رجب - از جمله استغفار، روزه، انس با دعاها، مراقبه جدی‌تر، مبارزه با رذیله خاص - به عنوان پایه‌های سلوک معنوی معرفی می‌شود. هدف این فصل آن است که خواننده پیش از ورود به شرح دعاها، با نگاه و چارچوب صحیح نسبت به این ماه آشنا شود و بداند هر عمل در این دوره چه جایگاهی در تحول فردی دارد.

بخش دوم کتاب به شرح دعای هر روز ماه رجب، یعنی همان دعای «یا مَنْ أَرْجُوهُ لِکُلِّ خَيْرٍ»؛ اختصاص دارد. در این بخش، عبارات دعا با رویکردی تربیتی و معارفی توضیح داده شده تا خواننده نه تنها با معنای ظاهری آن‌ها، بلکه با پیام‌های اخلاقی و سلوکی‌شان آشنا شود. این بخش از آن جهت اهمیت دارد که دعا در سنت اسلامی ابزاری تربیت نفس است و شرح آن می‌تواند به درک دقیق تر رابطه انسان با خدا و نگاه توحیدی نسبت به خیر، شر، موفقیت و ابتلاء کمک کند. در بیانات امام خامنه‌ای علیه السلام هم به توحیدی بودن این ادعیه اشاره شده است:

«در دعاهای ماه رجب که از ائمه علیهم السلام مأثور است، انسان وقتی نگاه می‌کند، می‌بیند بیشتر این دعاها ناظر به جهات توحیدی است؛ پرداختن به عظمت الهی، به صفات الهی، خود را در مقابل این عظمت مشاهده کردن، راه روشن را به سوی پروردگار شناختن،

• طلوع بهار معنوی / دستورات و شرح فرازهایی از ادعیه ماه رجب •

دانستن وبه آن میل ورغبت پیدا کردن. یکی از خصوصیات دعاهاى ماه رجب این است: توجه دادن به توحید، توجه دادن به خدا، به اسماء و صفات الهی^۱.

بخش سوم به شرح دعای معروف امام صادق علیه السلام در ماه رجب می پردازد؛ دعایی که مباحث توحیدی در آن برجسته است و با عبارت «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ صَبْرَ الشَّاكِرِينَ لَكَ» آغاز می شود.

بخش چهارم به شرح توقیع ناحیه مقدسه از حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشريف اختصاص یافته است؛ توقیعی که خواندن آن در ماه رجب مورد سفارش قرار گرفته است. در این بخش، رابطه انسان با عالم غیب، جایگاه ولایت، ونسبت مخلوقات با حقیقت وجودی خود مورد بحث قرار می گیرد. مؤلف در این بخش کوشیده است عبارات توحیدی و ولایی دعا را با مثال های گوناگون؛ به گونه ای که هم خواننده با مبانی ولایت آشنا شود و هم برداشت های دقیق تری از جایگاه انسان در نظام هستی پیدا کند، روشن سازد.

در مجموع، هر فصل این کتاب می تواند خواننده را در مرحله ای از تحول همراهی کند: ابتدا فهم جایگاه بهار معنوی و ماه رجب، سپس ارتباط با دعاهاى روزانه، سپس تعمیق در مباحث توحیدی و در نهایت شناخت رابطه انسان با ولایت الهی.

۱. بیانات امام خامنه ای عنه الله در دیدار افشار مختلف مردم ۱۳۹۲/۲/۲۵، قابل مشاهده در <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=۲۲۵۶۶>

امید است مطالعه این اثر، خواننده را به استفاده آگاهانه تر از ماه رجب و بینش تربیتی آن دعوت کند؛ به گونه ای که این ماه نه تنها زمان انجام اعمال مستحبی، بلکه فرصتی برای بازسازی روح، تقویت باورهای توحیدی و تنظیم نگاه انسان به زندگی و مسئولیت های دینی اش باشد. بهاری که در آن، انسان می تواند از دنیاگرایی فاصله بگیرد و قدمی به حقیقت بندگی نزدیک تر شود.

إن شاء الله خداوند متعال این اثر را به لطف و رحمت بی پایانش، مقبول درگاه خود و مشمول عنایات خاصه حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف قرار دهد. امید است، این تلاش کوچک و ناچیز، إن شاء الله در مسیر زمینه سازی ظهور موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف قرار بگیرد.

در پایان، از خوانندگان گرامی تقاضا می شود هرگونه انتقاد، پیشنهاد یا نظری که به ارتقای کیفیت این اثر و آثار مشابه کمک می کند، از طریق راه های ارتباطی با انتشارات راه فطرت در میان بگذارند. نظرات ارزشمند شما چراغ راه ما برای بهبود و گسترش فعالیت های آتی خواهد بود إن شاء الله.

انتشارات راه فطرت

دی ماه ۱۴۰۴ هـ. ش
مصادف با رجب ۱۴۴۷ هـ. ق